

RJEŠENJA I BODOVANJE UČENIČKIH ODGOVORA – I. RAZRED
XIX. NATJECANJE IZ HRVATSKOGA JEZIKA (2014.)
ŽUPANIJSKA RAZINA

Test ima 30 zadataka. Točni odgovori vrijede ukupno 90 bodova. Bodovna vrijednost zadatka napisana je u kvadratiću kraj zadatka. Alternativno točno rješenje napisano je u zagradi.

1.

Izdavačka kuća Mozaik knjiga iz Zagreba izdala je knjigu Sva čuda svijeta u kojoj su prikazane zanimljivosti krajeva od Afrike do Antarktike. Izabrali smo neke tekstove za Natjecanje iz poznavanja hrvatskoga jezika 2014.

U nazivu Kapadocija prepoznajemo mjesto u Maloj Aziji koje se spominje u Bibliji, u Prvoj (prvoj) poslanici sv. Petra upućenoj Kapadočanima.

U gornjem toku rijeke Jordana počinje dolina Velikoga jarka koja se proteže kroz Mrtvo more, Crveno more te istočnu Afriku.

Nomadski tanzanijski narod Masai moli se bogu Engaiju da im podari vodu. Jedno od središnjih božanstava njihove religije je Naiteru-Kop, lik sličan Evi. Ona je živjela s brojnijom djecom u raju odakle je mogla promatrati sve strane Mjeseća. Toliko je bila zadivljena da je za opstanak Mjesečeva planeta žrtvovala život jednoga djeteta.

Narodi iz podnožja saharskoga gorja Ahaggar, i njihove legende, vjerojatno su nadahnuli priče iz zbirke Tisuću i jedna noć.

Pripadnici drevne židovske sekte esena skrivali su u planinskoj utvrdi Masada Crnomorske svitke iz 3. st. prije Krista. Tamo je bilo utočište Heroda Velikoga, kralja Judeje. Na tome se mjestu, prema Knjizi o Samuelu, skrivao David kad ga je kralj Šaul srdito tražio.

Jednu od najviših planina na svijetu, Mount Everest, Tibetanci zovu Božica planinskih snjegova.

Kad se gradila Transsibirska željeznička pruga, vlakove je preko Bajkalskoga jezera prevezio brod Bajkal. To jezero Rusi zovu Svetim morem. Ono je ruski simbol baš kao što je plavi Jadran simbol Republike Hrvatske.

- zadatak vrijedi **5 bodova** (1 pogreška – 4 boda, 2 pogreške – 3 boda, 3 pogreške – 2 boda, 4 pogreške – 1 bod)

2.

Ljekovito bilje uspijeva izliječiti mnoge boljke. Skuhaj čaj. Potom uzmi cjeđiljku i procijedi ga. Razdijeli svima u čajne zdjelice. Procijeđeni čaj treba odmah popiti. Zatim isperi čajnik da se sjemenke, listići i cvjetovi ne zalijepe za stijenke.

Riješi sve zadatke. Prilikom rješavanja pazi na redoslijed brojeva. Rješenja podcrtaj.

Riješene zadatke zaokruži plavom bojom.

- zadatak vrijedi **3 boda** (1 pogreška – 2 boda, 2 pogreške – 1 bod)

3.

najmlađi menađer, maharadžina srđba, luđžakova lađa, predodžba o Đurđevcu, đakovačka promiđba, rođžak galamđija, zaradđživati za džeparac, vođeno đogiranje, ugladjeni đak, pronađeni đemper, rođendansko iznenađenje, Đurđičina džezva, đoker za džudo, đus za džeziste

- zadatak vrijedi **3 boda** (1 pogreška – 2 boda, 2 pogreške – 1 bod)

4.

(L) (G) (N) (N) (I) (L) (N) (N) (A)
Na zidu zgrade stoji izbljedjeli oglas pisan rukom. U njemu kućni majstor daje obavijest
(D) (A) (A) (A) (L) (A) (L) (G)
stanarima da izvodi sve potrebne radove na zgradi i popravke u stanovima, od mijenjanja
(G) (G) (G) (G) (G) (G) (G) (G) (I)
žarulja, bušenja zidova i zavrtnja slavina, do lakiranja oštećenih parketa najmodernijim
(I) (A) (I) (I) (A) (D) (N) (G)
strojem. Prihvaća plaćanje gotovinom i karticama, kao i na rate. Nasuprot njemu vlasnik nove
(G) (N) (I) (I) (I) (L) (G) (G)
radionice Elektron obavješćuje uokvirenom svjetlećom reklamom o izradi kodiranih ključeva
(L) (L) (A) (A) (G) (I) (V) (L)
po povoljnim cijenama, a nude i vodeno brušenje noževa. Izrijekom piše: Građani, u skladu s
(I) (I) (I) (G)
vašim potrebama, bavimo se i popravcima obuće.

- zadatak vrijedi **5 bodova** (1 pogreška – 4 boda, 2 pogreške – 3 boda, 3 pogreške – 2 boda, 4 pogreške – 1 bod)

5.

razlikovni fonemi: /p/, /b/, /š/ (p, b, š)

fonološka okolina: **iti**

- zadatak vrijedi **1 bod** ako je sve točno

6.

spavačica **ženska osoba (žena) koja spava**

spavačica **odjevni predmet (haljina) u kojem se spava**

- zadatak vrijedi **1 bod** ako je sve točno

7.

- a) Gledali smo ih / kako su se / veselili / i smijali.
- b) Iza kuće / nalazio se / lijepo / uređen / park.
- c) Ona mu je / na kraju / okrenula / leđa / i sve nas / pozvala / k sebi.
(/ i sve / nas /)

- zadatak vrijedi **3 boda** (svaka točna rečenica – 1 bod)

8.

raščešljati – **jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe**

ispisivati – **jednačenje suglasnika po zvučnosti**

jači – **jotacija**

starče – **nepostojano a, palatalizacija**

Maričin – **palatalizacija**

- zadatak vrijedi **5 bodova** (svaka riječ točno određena – 1 bod)

9.

a) – **Reci** mi što ti je **rekao!** – **Reći** ću ti, ako **rečeno** ostaje među nama!

b) alomorfi: **rec, rek, reć, reč**

- zadatak vrijedi **2 boda** (1 bod – točno podcrtane riječi;
1 bod – točno napisani alomorfi)

10.

GLAGOL	GLAGOLSKI OBLIK
infinitiv	doći
prezent	odahne, vidi, (ne) vreba, otključa
perfekt	je bila, (se) vidjelo, je odlanulo, je imala, je izišao
imperfekt	gledaše, stupaše, stajaše, bijaše
aorist	(ne) slaga, (ne) prodoše,
pluskvamperfekt	je bio prepoznao
glagolski prilog sadašnji	zastajkujući
glagolski prilog prošli	stisnuvši (se), (se) obazrevši

- zadatak vrijedi **6 bodova** (1 pogreška – 5 bodova, 2 pogreške – 4 boda, 3 pogreške – 3 boda, 4 pogreške – 2 boda, 5 pogrešaka – 1 bod)

11.

c) htio bi kupiti lug ('šumu')

- zadatak vrijedi **1 bod** (točan odgovor)

12.

a) fonološko načelo: **kazališni**

b) morfonološko načelo: **kazalištni**

- zadatak vrijedi **2 boda** (1 pogreška – 1 bod, 2 pogreške – 0 bodova)

13.

potšišati, iščašen, zasjedati, slijepljen, oraščić, prevodioc, izblijedjeti, izšaran

- zadatak vrijedi **2 boda** (1 pogreška – 1 bod, 2 pogreške – 0 bodova)

14.

- a) **Komunikacija je konkretizacija jezika.**
- b) **Komunikacija je cilj jezičnih djelatnosti.**

- zadatak vrijedi **2 boda** (svaki točan odgovor – 1 bod)

15.

prilozi: **sad, zaprepašteno, malo, sasvim, (ama), navlas, navlas, (kao)**

prijedlozi: **kroz, kroz, u ,od, u, poda, preko, kroz, na, u, na, na, od, u**

veznici: **a, pa, te, i, i, a, i, (kao)**

čestice: **ne, ne, (ama), baš, evo, (se)**

- zadatak vrijedi **4 boda** (1 pogreška – 3 boda, 2 pogreške – 2 boda, 3 pogreške – 1 bod)

16.

- a) A po čemu bi se i znalo da je ono kneginja kad ne imadaše ni krune ni zlatnog pojasa, a što ona bijaše dobra, tiha i plemenita, nije zato kneginja.

- b) Rečenica se sastoji od **pet (5)** surečenica.

- zadatak vrijedi **2 boda** (1 bod – točno podcrtani predikati; 1 bod – točan broj surečenica)

17.

šumnici: **s, k, z, t**

- zadatak vrijedi **1 bod** (ako su napisani svi šumnici)

18.

g l a s	po mjestu tvorbe	po načinu tvorbe
f	zubno-usnenik (labiodental)	tjesnačnik (frikativ)
d	zubnik (dental, prednjojezični)	zapornik (okluziv, praskavi)
b	dvousnenik (bilabijal)	zapornik (okluziv, praskavi)

- zadatak vrijedi **3 boda** (za svaki točno određeni glas – 1 bod)

19.

→
Hoćeš li doći na ručak?

→
Dolaze gosti?

- zadatak vrijedi **1 bod**

20.

prednaglasnice: **i, ne, i**

zanaglasnice: **li, mu, se, mu**

- zadatak vrijedi **2 boda** (1 pogreška – 1 bod, 2 pogreške – 0 bodova)

21.

hi-gi-je-na pri-jed-log ni-je-dan ri-jet-kost

o-ra-o gri-je-si br-za-ti ko-nju-ga-ci-ja

- zadatak vrijedi **3 boda** (1 pogreška – 2 boda, 2 pogreške – 1 bod)

22.

- a) majci
- b) točki
- c) pripovijetki/pripovijetci
- d) Anki

- zadatak vrijedi **4 boda** (svaki točan odgovor – 1 bod)

23.

a) pisac – lisac rob – rok

b) minimalni par

- zadatak vrijedi **2 boda** (svaki točan odgovor – 1 bod)

24.

Oblik riječi	Postanak oblika riječi	Glasovne promjene
rašćlaniti	raz + članiti = ras + članiti = rašćlaniti	jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
teška	težak + a = tež(a)ka = težka = teška	nepostojano a, jednačenje suglasnika po zvučnosti
zdravlje	zdrav + (l)je = zdravlje	jotacija s epentezom (jotacija; epentetsko l)
matematičar	matematik + jar = matematičar	jotacija
godišnji	godišt(e) + nji =godišnji	gubljenje (ispadanje) suglasnika
člančić	članak + ić = člank + ić = člančić	nepostojano a, palatalizacija
išibati	iz + šibati = is + šibati = iš + šibati = išibati	jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe, ispadanje (gubljenje, stapanje) suglasnika

- zadatak vrijedi **6 bodova** (svaka točno rastavljena riječ i točno određena glasovna promjena – 1 bod)

25. Napiši grafijske ostvaraje zadanih fonetskih ostvaraja.

[glâzbi] **glas bi**

[pàšće] **past će, pas će**

- zadatak vrijedi **2 boda** (1 pogreška – 1 bod, 2 pogreške – 0 bodova); u drugom primjeru potrebno je navesti oba ostvaraja

26.

Riječi	Morfemska raščlamba
neprodan	ne prod an Ø
nizbrdica	niz brd ic a
vozač	voz ač Ø
obezvrijediti	o bez vrijed i ti
raširite	raz šir i te
blijed	blijed Ø
bezzazložno	bez raz log n o (lož)

- zadatak vrijedi **6 bodova** (svaka točno rastavljena riječ – 1 bod)

27.

- a) **dž**
- b) **jotacija**

- zadatak vrijedi **2 boda** (svaki točan odgovor – 1 bod)

28.

m â j k a, t r á v a, s à n, m ô s t, s a p ù n i c a,

g ì m n ā z i j a, r a z g o v á r a t i, l i j ê p

- zadatak vrijedi **4 boda** (1 pogreška – 3 boda, 2 pogreške – 2 boda, 3 pogreške – 1 bod); u riječi *gimnazija* mora biti označena i zanaglasna dužina; u riječi *lijep* dugosilazni naglasak može stajati iznad cijelog dvoglasnika

29.

- a) **objektna**
- b) **sastavna**
- c) **objektna**
- d) **subjektna**
- e) **suprotna**
- f) **dopusna**
- g) **atributna**
- h) **vremenska**

- zadatak vrijedi **4 boda** (1 pogreška – 3 boda, 2 pogreške – 2 boda, 3 pogreške – 1 bod)

30.

- a) „Bili smo kod škole na vožnji”, reče Ivan majci.
- b) „Dragi moj prijatelju,” obrati mi se nježno, „uvijek možeš računati na mene.”
(zarez se nakon vokativa piše ispred navodnika)
- c) „Hoćeš li doći?” obrati se, dakle, i Marku. (dakle je umetnuto i odvaja se zarezima)

- zadatak vrijedi **3 boda** (svaka točna rečenica – 1 bod)